

рентабельності активів, коефіцієнт рентабельності власного капіталу, коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансової стабільності, коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості).

Таким чином, у результаті дослідження систематизовано показники оцінки організаційно-управлінського потенціалу фінансової безпеки підприємств залізничного транспорту відповідно до витратного та доходного підходу з урахуванням критеріїв індивідуального та загального відбору. Використання запропонованого підходу сприяє створенню умов ефективного функціонування підприємств залізничного транспорту через призму оптимізації фінансових витрат, підвищення рівня організаційної культури та удосконалення системи управління.

Література: 1. Кокарева, Е. Ю. Формирование и использование организационного потенциала в антикризисном управлении предприятием : автореф. дис. канд. экон. наук / Кокарева Е.Ю.; [Тюмен. гос. ун-т]. - Тюмень, 2002. - 23 с. 2. Отенко И. П. Механизм управления потенциалом предприятия: монография / И. П. Отенко., Л. М. Малярец. - Х.: ХГЭУ, 2003. - 219 с. 3. Арефьева О. В. Управление потенциалом развития промышленных предприятий: монография / О. В. Арефьева, О. В. Коренков. - К. : ГРОТ, 2004. - 200 с. 4. Прохорова В. В. Управление экономичным потенциалом предприятий: монография / В. В. Прохорова, О. В. Божанова. - Х., Вид. «НТМТ», 2001. - 220 с.

*Хлинова Ю. Д.,
магістр обліково-фінансового факультету,
Науковий керівник: Кравчук Л.С.,
к.е.н., доцент кафедри менеджменту організацій і права МНАУ,
м. Миколаїв, Україна*

СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

В умовах прийняття Податкового кодексу України актуальним є питання податкового менеджменту підприємства. Податковий менеджмент є складовою всієї податкової політики, як на рівні держави, так і на рівні підприємства. Він являє собою систему принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних з вибором податкової системи, розрахунком податкових платежів, постійним контролем за їх здійсненням.

Податковий менеджмент є найважливішою складовою фінансового планування на підприємстві. Оскільки, фінансова стійкість підприємства, залежить від належно організованого податкового менеджменту, адже він забезпечує узгодженість фінансово-господарської діяльності з оподаткуванням. Загалом, податковий менеджмент, можна розглядати як частину управлінського процесу суб'єкта господарювання. (рис. 1)

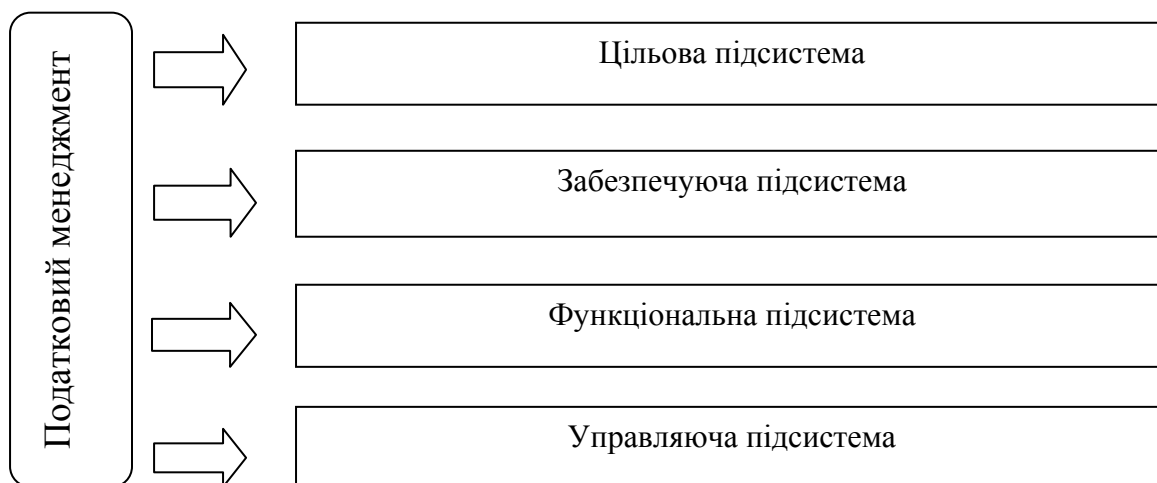

Рис. 1. Процес податкового менеджменту суб'єкта господарювання [2].

Метою податкового менеджменту є розробка та реалізація податкової стратегії, яка дозволить оптимально поєднати податкове навантаження та максимально досягнуті результати підприємства. Основними функціями реалізації податкового менеджменту є:

- 1) податкове планування;
- 2) розробка способів і методів ведення бухгалтерського та податкового обліку;
- 3) контроль за правильністю та достовірністю податкових розрахунків;
- 4) зниження податкових ризиків;
- 5) оцінка ефективності принципів та способів податкового планування [2].

Ефективність податкового менеджменту підприємства полягає у мінімізації податкових зобов'язань шляхом використання існуючих протиріч Податкового кодексу України. Суб'єкт господарювання повністю розкриває свою облікову та звітну інформацію у податковій та фінансовій звітності. Основою належно організованого податкового менеджменту на підприємстві є максимізація доходу за рахунок мінімізації податків.

Необхідність ведення податкового менеджменту на підприємстві залежить від ваги податкового навантаження суб'єкта господарювання. Зокрема, якщо питома вага податків не перевищує 5% загального доходу підприємства, то потреба в податковому менеджменті мінімальна. В цьому випадку контроль за правильністю та своєчасністю розрахунків з бюджетом за податками та платежами може здійснювати бухгалтер. При рівні податкового навантаження більше 10% - доцільно мати фахівця, а на великих підприємствах – групу фахівців, орієнтованих виключно на контроль за розрахунками з бюджетом за податками та платежами.

На практиці податковий менеджмент включає такі складові елементи:

- стратегія оптимізації податкових зобов'язань з чітким планом її реалізації;
- оптимізація договірних відносин з контрагентами через вибір типу договору, партнера по бізнесу і умов операції;
- організація системи бухгалтерського і податкового обліку, що дозволяють оперативно отримувати об'єктивну інформацію для податкового менеджменту;
- планування раціонального розміщення активів не тільки з погляду прибутковості інвестицій, але і розмірів податків, що сплачуються при отриманні доходів;
- формування облікової політики для оподаткування, з максимальним використанням можливостей зниження податкового тягаря, передбачених податковим законодавством України, з урахуванням зовнішніх і внутрішніх чинників;
- застосування обґрунтованих і ефективних методик розподілу непрямих витрат, що дозволяють зменшити податкові платежі;
- визначення і моніторинг пільг, діючих в поточному і наступних податкових періодах, якими має право користуватися підприємство;
- розробка системи контролю за наднормативними витратами, що не враховуються в оподаткуванні [1].

Прийняття Податкового кодексу України та зміни, які вносяться до нього, не сприяють стабільності підприємницької діяльності та ускладнюють процес організації податкового менеджменту на підприємстві. Фактором, який ускладнює організацію податкового менеджменту на підприємстві, є відсутність чіткої системи забезпечення такого платника інформацією про зміни у податковому законодавстві, а також пояснень відносно окремих аспектів нарахування, обліку та звітності за деякими податками. Не менш важливим проблемним питанням є відсутність координації між окремими розділами та неточність формулювань Податкового кодексу. Внаслідок цього виникає двояке трактування порядку визнання податкових зобов'язань, що спричиняє судові спори та сприяє зловживанням з боку платників податків.

Основним завданням для підприємств є організація системи правильного й своєчасного застосування інструментів податкового планування, яке є інструментом податкового менеджменту. Повинні бути розроблені схеми оптимальної структури організації господарської діяльності з урахуванням вимог чинного податкового законодавства. Тільки виконання повного спектра робіт дозволить найефективніше організувати податковий менеджмент на підприємствах.

Податковий менеджмент, будучи органічною частиною менеджменту фінансів країни, забезпечує наукове передбачення розвитку і визначення шляхів здійснення розширеного податкового відтворення. При цьому ефективність його значно підвищується за умови правильної і цілеспрямованої організації. Це в свою чергу, потребує визначення цілей і завдань податкового планування.

Сучасний податковий менеджмент потребує покращення шляхом:

- 1) удосконалення законодавчої бази;
- 2) впровадження ефективної системи управління;
- 3) залучення кваліфікованих кадрів та фінансових ресурсів для економічного розвитку підприємства [2].

Вирішення проблем і недоліків вітчизняної системи податкового менеджменту сприятиме стимулюванню підприємницької виробничої діяльності, підвищенню ділової та інвестиційної активності господарюючого суб'єкта, а також стимулюванню науково-технічного прогресу, технологічного оновлення виробництва і, як наслідок, виходу вітчизняного товаровиробника на світовий ринок високотехнологічної продукції [4].

Література: 1. Валєєва Д. Р. Корпоративний податковий менеджмент у системі управління підприємством [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://intkonf.org/valeeva.emstvom>. 2. Гринчук Ю. С. Податковий менеджмент в системі управління підприємством / Ю. С. Гринчук, В. Ю. Гринчук // Облік і фінанси АПК. - №3. – 2011. – с. 125 – 128. 3. Ромашова Я. В. Корпоративний податковий менеджмент як важіль економічного розвитку [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Bi/2009_112/77-78.pdf 4. Чмир Ю. В. Напрями організації корпоративного податкового менеджменту [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.rusnauka.com/4_SND_2009/Economics/40476.doc.htm

Секція 9. ФІНАНСОВО-КРЕДИТНА СИСТЕМА ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК

Алескерова Ю.В.,

*к.е.н., старший науковий співробітник,
докторант ННЦ «Інститут аграрної економіки»,
м.Київ, Україна*

ПРИНЦИПИ І ЗАВДАННЯ СТРАХУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Термін «принцип» походить від латинського слова «principium», що означає основні, найзагальніші, вихідні положення, засоби, правила, що визначають природу і соціальну сутність явища, його спрямованість і найсуттєвіші властивості.

Принципи страхування сільськогосподарського виробництва - це фундаментальні істини, позитивні закономірності, керівні ідеї, основні положення, норми поведінки, що відображають закони розвитку відносин страхування, сформульовані у вигляді певного наукового положення, закріпленого переважно у правовій формі, на основі якого будується і функціонує апарат страхування сільськогосподарського виробництва. Сучасна система організації виконавчої влади і, відповідно, державне управління ґрунтуються на порівняно нових принципах.

Страховання ґрунтується насамперед на таких специфічних принципах:

- вільний вибір страхувальником страховика, а страховиком - виду страхування; о страховий ризик; - страховий інтерес; - максимальна сумлінність; - відшкодування в межах реально завданих збитків; - франшиза; - суброгація; - контрибуція; - співстрахування і перестраховання; - диверсифікація.

В свою чергу принципи страхування не можуть існувати без завдань страхування, які в свою чергу виходять із політики страхування. Політика страхування – це комплекс заходів, засобів і методів здійснення страхування, яка відображає характер взаємовідносин підприємства і страхової компанії. Найвищі прояви активної страхової політики видніються тоді, коли держава самостійно починає або в різній мірі бере участь у безпосередньому здійсненні страхової діяльності. Остання ситуація не так вже і рідко спостерігається на діючих страхових ринках, при чому страхова політика держави має свої різні і чисельні передумови, в т.ч. також історичні, які, наприклад Франція і Польща.

У свою чергу, пасивна політика держави в області страхування може тільки відкрити двері до його стихійного розвитку і стане випадковим наслідком дії різних і нескоординованих між собою сил, які іноді стикаються між собою.

Ефективність страхової політики значною мірою визначає усебічне і повне вивчення господарських зв'язків в області страхування як початковій реальності і освіта для себе, спираючись на відповідне заперечення, придатною для

Політика страхування є способом реалізації стратегії в конкретний період часу і повинна визначати наступні фактори: - перелік ризиків, що представляють загрозу бізнесу компанії, здоров'ю персоналу, а також майновим інтересам акціонерів і інвесторів. При цьому визначаються переліки ризиків для майнового комплексу, переліки ризиків громадянської відповідальності, перелік специфічних ризиків; - види страхування, адекватні переліку ризиків, супутній операційній діяльності компанії, у тому числі види страхування майна, відповідальності, специфічних ризиків; - ліміти необхідних і економічно доцільних страхових покриттів по відібраних видах страхування; - розміри франшиз для ризиків, що передаються на страхування, по відповідних групах активів.

Політика страхування великої агропромислової промислової компанії має бути оформлена у вигляді спеціального корпоративного документу – «Програми страхового захисту компанії на майбутній рік». Перелік небезпек, від яких повинне робитися страхування, залежить від характеру ризику. Для промислових ризиків такими вважаються пожежа, вибух, поломки машин і механізмів, стихійні лиха, витоки токсичних речовин, для екологічних - забруднення або нанесення іншого збитку довкіллю, для інвестиційних - різні події, що призводять до втрати об'єктів інвестицій або прибутку в результаті вкладення коштів.